

Preprečevanje slabega ravnanja z osebami, ki jim je v Evropi odvzeta prostost

Odbor organizira delegacije in jih pošilja v kraje pridrževanja, da ugotovijo, kako tam ravnajo z osebami, ki jim je bila odvzeta prostost. Gre za zapore, mladoletniške zapore, policijske postaje, centre za tujce, psihiatrične bolnišnice, centre za socialno delo ipd.

Delegacije Odbora imajo neomejen dostop v zapore in pravico do gibanja brez omejitev v takšnih prostorih. Z osebami, ki jim je bila odvzeta prostost, se pogovarjajo brez prisotnosti drugih oseb in svobodno se pogovarjajo z vsako osebo, ki jim lahko posreduje informacije.

Odbor po vsakem obisku pošlje podrobno poročilo obravnavani državi. V poročilu so ugotovitve Odbora, njegova priporočila, pripombe in zahteve po informacijah. Odbor zahteva tudi podroben odgovor na težave, ki jih je izpostavil v svojem poročilu. Poročila in odgovori nanj so sestavni del pogovora, ki poteka z obravnavanimi Državami.

Poln naziv Odbora je "Evropski odbor za preprečevanje mučenja in nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja". V njem sta izpostavljena dva pomembna pojma: prvi je, da se nanaša na Evropo, in drugi, da ne gre samo za "mučenje", ampak tudi za celo vrsto okoliščin, ki lahko pomenijo "nečloveško ali ponižujoče ravnanje ali kaznovanje".

Sistem obiskov

Obiske izvajajo delegacije, ki jih običajno sestavlja več članov Odbora. Spremljajo jih člani Sekretariata odbora in po potrebi dodatni strokovnjaki in tolmači.

Delegacije Odbora izvajajo obiske periodično (običajno na štiri leta), po potrebi pa tudi dodatne obiske "ad hoc".

Odbor mora obravnavano državo obvestiti o nameri, da bo pri njih izvedel obisk. Po obvestilu lahko delegacija Odbora kadar koli odide v kateri koli kraj z osebami, ki jim je bila odvzeta prostost.

Sodelovanje in zaupnost

Načela sodelovanja in zaupnosti sta sestavni del mednarodnega sporazuma, s katerim je bil ustanovljen Odbor.

- Sodelovanje z lokalnimi oblastmi je v osrčju dejavnosti Odbora, saj je njegov namen zaščita oseb, ki jim je bila odvzeta prostost, in ne obsojanje držav zaradi zlorab.
- Zaupnost je druga značilnost dejavnosti Odbora: ugotovitve Odbora, njegova poročila in odgovori vlad so načeloma zaupni. Kljub temu je velik del informacij o dejavnosti Odbora javnega značaja.

Objave

- Država lahko sama zahteva objavo poročila Odbora, skupaj s svojim odgovorom. Do zdaj se je večina držav odločila za objavo teh dokumentov.
- Če neka država ne sodeluje ali noče izboljšati stanja v skladu s priporočili Odbora, se Odbor lahko odloči za objavo "izjave za javnost".
- Poleg tega Odbor sestavi "Splošno poročilo" o svojih dejavnostih, ki ga objavi enkrat na leto.

Sestava Odbora

- Člani Odbora so neodvisni in nepristranski strokovnjaki z različnimi strokovnimi izkušnjami, vključno s pravniki, zdravniki in specialisti s področja zaporniških ali policijskih zadev.
- Enega člana izvoli Odbor ministrov Sveta Evrope glede na posamezno državo stranko. Člani opravljajo svojo nalogo po svojih zmožnostih (tj. ne zastopajo države, zaradi katere so bili izvoljeni). Zaradi dodatnega zagotavljanja neodvisnosti člani ne obiščejo države, zaradi katere so bili izvoljeni.
- Sekretariat Odbora je del "Generalnega direktorata za človekove pravice in pravne zadeve" pri Svetu Evrope.

Ozadje

- Odbor je bil ustanovljen na podlagi "Evropske konvencije o preprečevanju trpinčenja in nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja" Sveta Evrope, ki je stopila v veljavo leta 1989.
- Temelji na 3. členu Evropske konvencije o človekovih pravicah, ki zagotavlja, da "Nihče ne bo podvržen mučenju ali nečloveškemu ali ponižujočemu ravnanju ali kaznovanju".
- Odbor ni preiskovalno telo, vendar zagotavlja zunaj sodni mehanizem za zaščito oseb, ki jim je bila odvzeta prostost, pred mučenjem in drugimi oblikami slabega ravnanja. S tem dopolnjuje sodno delo Evropskega sodišča za človekove pravice.

Ratifikacije

- Konvencijo je ratificiralo vseh 47 držav članic Sveta Evrope.
- Konvencijo lahko podpišejo države članice Sveta Evrope. Odbor ministrov Sveta Evrope lahko povabi katero koli državo nečlanico organizacije, da pristopi h Konvenciji.

Dodatna pojasnila

- Poročila z obiskov Odbora, odgovori vlad, izjave za javnost in splošna poročila so na voljo na spletni strani Odbora (www.cpt.coe.int).
- Odbor je oblikoval standarde na področju ravnanja z osebami, ki jim je bila odvzeta prostost. Povzetek teh standardov je objavljen v brošuri "Standardi Odbora CPT" [CPT/Inf/E (2002) 1].
- Več podatkov o mandatu Odbora in njegovih delovnih metodah je na voljo v besedilu "Evropske konvencije za preprečevanje mučenja ali nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanje" in njenem "Pojasnjevalnem poročilu" [CPT/Inf/C (2002) 1].

Stik:

Sekretariat Odbora (CPT)
Svet Evrope
F-67075 Strasbourg Cedex
Francija

Spletna stran: www.cpt.coe.int
E-pošta: cptdoc@coe.int
Tel.: +33 (0)3 88 41 39 39
Fax: +33 (0)3 88 41 27 72

SVET EVROPE

**Evropski odbor
za preprečevanje mučenja
in nečloveškega ali ponižujočega
ravnjanja ali kaznovanja (CPT)**

Na kratko o CPT

Strasbourg, september 2010
Fotografija na naslovnici: © Svet Evrope

CPT/Inf/E (2010) 1
Slovenščina / Slovenian / Slovène